Javaslat a dolgozók iskolái elhelyezésére az új oktatási törvényben

A javaslatot 1991 januárjában a Magyar Felnőttoktatási Egyesület munkabizottsága készítette és juttatta el a Művelődési és Közoktatási Minisztérium akkori illetékeseihez. A munkabizottság tagjai: Csoma Gyula tudományos tanácsadó, főigazgatóhelyettes, Országos Közoktatási Intézet, Gálos Júlia tudományos főmunkatárs, Országos Közoktatási Intézet, Kajtár László igazgató, Dolgozók Általános és Középiskolája, Csepel, Mayer József igazgató, a budapesti XIII. kerületi Szabó Ervin Dolgozók Általános és Középiskolája. A javaslatnak nemcsak történeti dokumentum jellege van, de helyzetelemző és koncepciót adó tanulmány is.

Tájékoztató

A dolgozók iskoláit az Ideiglenes Nemzeti Kormány hozta létre 1945 nyarán. A kormányrendeletet gróf *Teleki Géza* vallás- és közoktatásügyi miniszter írta alá, a végrehajtási utasítást a következő kultuszminiszter, *Keresztury Dezső,* 1946 februárjában adta ki. Bár az 1945/46. tanévben már alakultak a dolgozók iskolái, az első teljes tanévük az 1946/47. tanév volt.

Az alapító rendeletben „az önhibájukon kívül iskolai képzésben nem részesült felnőtt dolgozók" iskolai tanulmányainak biztosításáról volt szó. A rendelet kimondta, hogy részükre, az akkor létező valamennyi iskolai fokozatban és iskolatípusban, „rövidített szorgalmi idővel, különleges tantervekkel és óratervvel működő iskolákat (a következőkben: dolgozók iskoláit) kell létesíteni".

A dolgozók iskolái társadalmi és közoktatási szerepe azóta többször módosult. De szerepük mai megítélésénél figyelembe kell venni, hogy a nyolcvanas években 14 éves korig a tanulók 82% körüli hányada fejezte be tanévenként az általános iskolát, 16 éves korig pedig tanévenként 93-94% körüli hányada, s egy részük már a dolgozók általános iskoláiban; az általános iskolát végzettek 46-47%-a tanévenként nem teljes jogú középiskolákban tanult tovább, 6-8%-a sehol sem, legalábbis közvetlenül a végzés után. Visszafelé tekintve a hiátusok tendenciózusan nőnek. Jellemző adat például, hogy az 1990-ben 35-59 éves korosztályok több mint 55%-a nem végezte el az általános iskolát. Közöttük a nagyobb rész már 1945 után volt tanköteles.

Figyelembe kell venni továbbá, hogy az iskolázatlanság illetve a megtört vagy sikertelen iskolai pályafutás „magánbűnei", a frissebb szociológiai és pedagógiai vizsgálatok tükrében, ma már új megvilágításba helyezhetők, s ily módon az „önhibából" és az „önhibán kívül" minősítése, mint kritérium, eléggé viszonylagossá vált. Kiderültek ugyanis iskoláink társadalmi és pedagógiai működési zavarai: közöttük az egyenes ágon való előrehaladás esélyegyenlőtlenségének társadalmi meghatározottsága, aminek differenciáltságával s olykor visszahúzó erejével alig-alig tudnak az iskolák mit kezdeni; vagy a tanulási indítékok pedagógiai kézbentartásának esetlegessége, és az iskolai szocializáció, valamint a tudás általános közvetítésének nehezen oldódó uniformizáltsága, ami sosincs kellő tekintettel a tanulás törvényszerűen egyéni különbségeire. A honi szakirodalom évtizedek óta szolgáltat ismereteket arról, hogy iskoláink működésének fogyatékosságai miként degradálnak s szorítanak ki az iskolákból tanulói rétegeket, nemcsak szociális determinációkkal nem tudván mit kezdeni, de egyéniségük genetikai sajátosságaival sem. Mindebből következik, hogy a közoktatás felelősségének szemszögéből vizsgálva mindazok, akik ta-

nulmányaik folytatása érdekében a dolgozók iskoláiba kényszerültek, kényszerülnek, a magyar közoktatás „normális" ágazatában érvényesülő zavarok áldozatai. Ebben a megközelítésben a magyar közoktatás a dolgozók iskolái által saját működési zavarait igyekszik kompenzálni, a közoktatás rendszerén belül kiépített „vigaszágon", a „második csatorna" segítségével. S mivel nem valószínű, hogy a következő években közoktatásunk működési zavarai gyorsan csökkenni fognak, majd rövid időn belül megszűnnek, az önkorrekció fenntartására még hosszú ideig szükség lesz.

Mindezek alapján a dolgozók iskolái – jól-rosszul – rehabilitáló szerepet töltöttek, töltenek be a közoktatásban. Ebben a szerepben benne foglaltatik az ún. szociokulturális hátrányok (ilyen vagy olyan mértékű) kompenzálása, a szocializáció devianciáinak ellensúlyozása, a személyiség csonkulásainak kiigazítása, a társadalmi perspektívátlanság helyébe a perspektívák esélyeinek kidolgozása. Különös tekintettel az ifjúságra, az általános iskolákból és a középiskolákból kihullottak minél gyorsabb intézményes istápolására.

Ebben a tekintetben a dolgozók iskolái egészen közvetlenül is kapcsolódnak a közoktatás „normális" ágazatához. A dolgozók általános iskolái veszik föl az általános iskolákból menet közben kimaradókat: az ún. *túlkoros* tanulókat, valamint a tanköteles életkoron túljutott, de végzettséget nem szerzetteket, bár mindig kevesebbet, mint ahányan ott tanévenként újratermelődnek. A dolgozók gimnáziumai veszik föl a gimnáziumokból és más középiskolákból lemorzsolódókat menet közben, vagy egy-két év kihagyás után. (Az ő arányuk a „nappali" gimnáziumokban négy tanév folyamatában 14-16%, a szakmunkásképzőkből kimaradók aránya, valamint a szakközépiskolákból kimaradók aránya nagyobb, mint a gimnáziumokból kimaradóké.) Mostanában a dolgozók gimnáziumai néhol – minthogy erre társadalmi és közoktatási igény egyaránt jelentkezett – a „nappali" gimnáziumokba s más középiskolákba be nem jutott 14-15 évesek számára is osztályokat nyitottak. A dolgozók középiskolái – elsősorban az ún. szakmunkások középiskolái – nyitnak perspektívát a nem teljes jogú középiskolát végzetteknek a teljes jogú középiskolai végzettség megszerzésére, közvetlenül folytatva tanulmányaikat. Az a korosztály, amelyből ebben a tömbben szó van, tehát 14-19 évesek. Egyik részük meg sem kísérelhette a belépést a társadalmi munkamegosztás rendjébe, nem dolgozik, más részüknek már van, vagy volt munkahelye. Ebben a tekintetben a dolgozók iskolái a legteljesebben az iskoláskorúak iskolái, és részben (elnevezésükkel ellentétben!) a nem dolgozók iskolái is.

A másik jellemző életkori tömb a 20-24/25 éves fiataloké, a harmadik a 26–36 éves fiatal felnőtteké. Mindent egybe vetve, a dolgozók iskoláiba – iskolatípusonként némileg eltérő belső arányokat mutatva – zömmel 15–25 évesek járnak. A 20. év felettiek már teljes egészében dolgozó korosztályok vagy potenciálisan azok, ha éppen nem is találtak maguknak helyet a munkaerőpiacon, vagy kiszorultak onnan. Sajátos réteget alkotnak a katonaságtól leszerelő, de megfelelő iskolai végzettséggel és/vagy szakmával nem rendelkező fiatalok, akik egyre nehezebben helyezkednek el.

A dolgozók iskolái szerepének megítélésénél, az előbbieken túl, figyelembe kell venni, hogy az idősebb korosztályok számára alkalmat adott, alkalmat ad a szakmai képzés megalapozására (általános iskola, magasabb szinten a gimnázium), s magára a szakképzésre: az első szakképesítés megszerzésére és szakmai utóképzésre, szakmaváltásra, magasabb szakképesítésre (szakközépiskolák, technikusképzés). S mivel a közoktatás – „nappali" ágazata, természeténél fogva sosem számolhat „naprakészen" a gazdaság és a munkaerőpiac változó lehetőségeivel s igényeivel, az itt nyújtható kiegészítés a közoktatáson belüli szakképzés reális és szükséges része lehet.

Ezzel együtt a dolgozók iskolái a munkanélküliséget az átképzéssel enyhítő (kompenzáló) tanulási utakat nyithatnak. Mégpedig a munkaerőpiacon esélytelenül vagy kis eséllyel induló alulképzett fiatalok számára éppen úgy, mint az ott már egzisztáló, de a munkanélküliség esélyeivel számoló vagy éppen a munkanélküliségbe kiszoruló idősebb-

bek számára. Igaz, a dolgozók iskolái nem lehetnek részesei a rövid távú, munkahelyről munkahelyre irányuló, közvetlen átképzésnek, de kétségtelenül vannak olyan rétegek, melyek esetében az átképezhetőség illetve a magasabb kvalifikációk felé törekvő átképzés előfeltételét alkotják, olykor még a rövid távú átképzési célok esetében is. Középtávon mindenképpen javítják a munkaerőpiacon történő mozgás esélyeit. Ily módon a dolgozók iskolái – akkor is, amikor netán egyértelműen általánosan képző iskolák – *a munkaerőpiaci átképzési rendszer részeinek tekintendők.*

Kétségtelen azonban, hogy a fentebb vázolt, igen összetett szerepkört a dolgozók iskolái változó és egyenetlen minőséggel töltik be. A *könnyű bizonyítványszerzés* sűrűn emlegetett vádjait ugyan érdemes kritikával fogadni, hiszen az országos statisztikai összesítések tanúsága szerint, létszámaikhoz viszonyítva, a dolgozók középiskoláiban *háromszor annyian buknak meg* tanévenként, mint a „nappali" középiskolákban, ezen belül a dolgozók gimnáziumaiban több mint háromszor annyian, mint a „nappali" gimnáziumokban, a dolgozók általános iskoláiban pedig közel *duplája* a bukások aránya a "nappali" általános iskolák buktatásainak. A munka melletti tanulás karaktere egyébként is nehezítő tényező, s ha a még nem dolgozó fiatalokra tekintünk, náluk az ún. szociokulturális háttér, a tanulási motívumok fejletlensége és a „nappali" iskolákból hozott tanulmányi-felkészültségi színvonal az elhanyagolhatatlan, visszahúzó nehézség. A dolgozók iskoláiban produkált tanulmányi színvonalak mindazonáltal beilleszthetők a magyar közoktatás színvonalainak hierarchiájába, bár ezideig ennek a hierarchiának az alsó szintjeit foglalják el. A dolgozók iskolái – átlagosan – valahol a „nappali" iskolák átlaga alatt teljesítenek, de azért még belül maradnak az általános és a középiskolai oktatás nevelési-oktatási kompetenciáján. (Vannak egyébként a „nappali" iskolák átlagát elérő, sőt azt túlteljesítő eredmények is.) Persze a tömegekkel keveset törődő elitizmus, valamint a reálisan elérhető kevesebbet kevesló illúziók, az ilyen földhöz ragadt valóságot aligha akceptálják.

Alapításuk óta – nagyjából párhuzamosan az iskolarendszer általános változásaival – a dolgozók iskoláinak rendszere néhányszor megváltozott. Jelenleg a következő iskolatípusokat foglalja magába: a *dolgozók általános iskoláját,* a *dolgozók gimnáziumát, a dolgozók szakközépiskoláit,* s *a szakmunkások középiskoláját.* Klasszikus formái az esti és a levelező tagozat voltak. Ma már ezek a formák többszörösen átlalkultak, elvesztették eredeti jelentésüket, belőlük és mellettük elég változatos formavilág alakult ki. A legjellegzetesebbek a hetvenes évek közepétől kibontakozó ifjúsági tagozatok illetve ifjúsági osztályok. A legutóbbi években pedig már megjelentek a szakmai előképzési programokat magukba foglaló formák is a dolgozók általános iskoláiban és gimnáziumaiban, – a szocializációt és a munkaerőpiacra történő belépés megkönnyítését szolgálva.

A dolgozók iskolái *önálló iskolaként* és a *„nappali" iskolák tagozataiként* szerveződnek. Az elmúlt tanévben 180 dolgozók általános iskolája (önálló és tagozat együtt), valamint 427 dolgozók középiskolája (gimnázium, szakközépiskola, szakmunkások középiskolája) működött (önállóan vagy tagozatként). Összesen 607 iskola.

A közeli években nagyjából tanévenként 100 ezren tanultak a dolgozók iskoláiban: a dolgozók általános iskoláiban 12-13 ezren, a három középiskolai típusban együtt 80-90 ezren. Durván számolva Magyarországon minden harmadik középiskolás a dolgozók középiskolái valamelyik típusában tanul. A dolgozók iskolái eddigi történetében voltak ennél magasabb létszámok, de voltak alacsonyabbak is.

A koncepció vázlata

Helyes, ha abból a tételből indulunk ki, melyet európai és amerikai pedagógiai gondolkodók már a hatvanas évek felé hangoztatni kezdtek, (gyakran magyar fordításban is), és az UNESCO elemzései régóta folyamatosan hirdetnek, hogy t.i. századunk utolsó har-

madában, s nyilván a jövő évezred kezdetén is, a közoktatási rendszereknek és a pedagógiának egyszerre, együtt kell *elitképzést* és *tömegképzést* produkálniuk. A tömegképzési feladat magában hordja annak veszélyét, hogy a közoktatás teljesítményeinek minősége lefelé nivellálódik, de annak veszélyét is, hogy a közoktatás kettészakad: a lefelé nivelláló tömegképzésre és a társadalmilag erőteljesen szelektáló, nagy minőségi teljesítményeket nyújtó elitképzésre. A magyar közoktatás és a pedagógiai kultúra mindkét veszély szimptómáit hordozza, s mostanában annak jelzéseit is, hogy esetleg tudomást sem véve a kettős feladatról, csupán az elitképzést kívánja preferálni. Ugyanakkor a tömegképzés működése és minőségének fenntartása megkívánja a *közoktatás folyamatos önkorrekcióját,* az ezt szolgáló, intézményesített apparátus működtetésével is. Mégpedig olymódon, hogy ez az intézményesített önkorrekció – valamilyen mértékben – magában hordja az elitképzés feltételeit.

A dolgozók iskolái, illetve azok az intézmények, melyek belőlük kifejleszthetők, elemei lehetnek a kettős feladat megoldásának, különös tekintettel a magyar közoktatás folyamatos önkorrekciójára.

A dolgozók iskolái maguk is működési zavarokkal küzdenek. Sem infrastruktúrájuk, sem tanügyigazgatási szabályozottságuk, sem nevelési struktúráik nem elegendőek arra, hogy feladataikat jól ellássák. De problémáikat nem megszüntetésükkel, hanem átalakításukkal, jelen állapotuk meghaladásával lenne szükséges megoldani, minthogy azok a tennivalók, miket jól-rosszul végrehajtanak, nem szüntethetők meg. A meghaladás folyamatában nyilvánvalóan át lehet alakítani szervezeti kereteiket, növelni lehet, sőt növelni kell nevelési hatékonyságukat és tanulmányi színvonalukat. Működési feltételeiket hozzá kell igazítani közoktatásunk most kialakuló rendjéhez. Elnevezésükön is módosítani lehet.

Az egyik feladatsornak, szerepkörnek megfelelően a dolgozók iskoláit olyan iskolákká, tagozatokká, osztályokká lehetne átalakítani, kifejleszteni, melyek „normális" iskolák munkájának korrigálásaként, alkalmassá válhatnak a marginális (és olykor deviáns) ifjúsági rétegek minél hatásosabb nevelésére, oly módon is, hogy pályaválasztási, szakirányú előképzési, esetleg szakképzési esélyeket adnak, miközben növelik személyiségformáló-szocializáló hatásukat, és teljesítik általánosan képző feladataikat. Itt személyiségközpontú, képességfejlesztő pedagógiai munka folyna, mely képes az egyénekre méretezett intenzív nevelőhatások kidolgozására. Mindennek megfelelően sajátos tananyag-variációkat és tevékenységformákat alkalmazna. Kimeneti normája kezdetben a nyolcosztályos általános iskola módosított (reálisan elérhető) követelményszintje lehetne, hozzátéve a szakjellegű képzés változatos normáit; később a 16 éves korra kontemplált alapműveltségi tudásszint módosított struktúrája. Megszüntetve a most használatos elnevezéseket, a közérzékenységet nem sértve, ezt a változatot *intenzív iskolának, tagozatnak, osztálynak* nevezhetnénk, minthogy egyik jellemzője valóban az intenzív nevelés. Egyelőre az általános iskolai rendszerhez igazodna. Szervezhető lenne önálló iskolaként, tagozatként, vagy a „nappali" általános iskolák speciális osztályaként.

A második feladatsornak, szerepkörnek megfelelően a dolgozók iskoláit olyan iskolákká, tagozatokká, osztályokká lehetne átalakítani, kifejleszteni, melyek a „normális" iskolák munkájának korrigálásaként, többféle kompenzációt és igényt megvalósítva, az általános iskolát végzett, később a 16 éves életkorra kontemplált alapműveltséget megszerző, a munkaerőpiac tartalékát képező 14-20 éves korosztályok (később 16-20 éves korosztályok) nevelésére vállalkoznának. Befogadnák a „nappali" középiskolákból menet közben lemorzsolódókat is. Pályaválasztási, szakirányú előképzési, esetleg szakképzési esélyeket adnának, miközben növelnék személyiségformáló-szocializáló hatásukat, és teljesítenék általánosan képző feladataikat. Itt is személyiségközpontú, képességfejlesztő pedagógiai munka folyna, amely képes az egyénekre méretezett intenzív nevelőhatások kidolgozására. Ennek megfelelően sajátos tananyag-variációkat és tevékenységformákat alkalmazna. Két fokozatra tagolódna: az 1-2. osztály – az egyenes ágú előrehaladás ese-

tén – a 16 éves életkorra kontemplált alapműveltségi szintig vezetne, a 3-4. osztály többféle elágazásban, speciális képzést nyújtana. Később az 1-2. osztály összekapcsolódna az intenzív iskola befejező osztályaival. A 4. osztály kimeneti normája a középfokú végzettség igényeinek felelne meg. Megszüntetve a használatos elnevezéseket, ezt a változatot *reáliskolának* nevezhetnénk. Egyelőre a középiskolai rendszerhez igazodna. Szervezhető lenne önálló iskolaként, tagozatként, bármely „nappali" típus speciális osztályaként.

Az intenzív iskola (tagozat, osztály), illetve a reáliskola (tagozat, osztály) mindennapos iskolaként működik, minthogy nevelési feladatainak ez felel meg. A munka melletti tanulás szabályai abban az esetben sem érvényesek rájuk, ha szakképzési jellegű feladataik kapcsán programjaikban a munka (adott esetekben a termelő, szolgáltató vállalatoknál, intézményeknél végzett munka is) helyet kap.

A harmadik feladatsornak, szerepkörnek megfelelően, a munkaerőpiacon egzisztáló – dolgozó –, illetve onnan kieső (munkanélküli), vagy a munkaerőpiacon maguknak több mozgáslehetőséget, perspektívákat kívánó, fiatalabb és idősebb rétegek iskolai tanulására kell esélyt biztosítani. Esetükben a munka melletti tanulás kondíciói érvényesülnek. A tanulás szervezése és irányítása a munka melletti tanulás lehetőségeit és szabályait követi. A színvonal emelése érdekében végre alkalmazni kell a munka melletti tanulás hatékony szervezési formáit és eljárásait, minthogy ilyenek világszerte léteznek. Ezek az iskolák tovább viselhetnék a dolgozók iskolái nevet, minthogy valóban a dolgozók iskolái, abban az esetben is, amikor éppen munkanélküliek vesznek részt a tanításban. Az UNESCO által szentesített nemzetközi konvenció szerint ugyanis ez az elnevezés, (mint a felnőttoktatás is), a társadalmi munkamegosztásba történő első belépés után hatályossá válik.

A dolgozók iskoláit a következő iskolatípusok alkothatják:

Dolgozók általános iskolája: a) alfabetizációs tagozat, b) alapműveltségi tagozat, esetenként összekapcsolva iskolán kívüli szakképző tanfolyamokkal. Ez utóbbi kimeneti normája az általános iskolai végzettségnek felel meg. Később kiegészülhet a 16 éves életkorra kontemplált alapműveltségi szintek elérésével.

Dolgozók középiskolája: az ifjúsági reáliskola munka melletti változata. A szakmunkás (vagy ezzel egyenértékű) végzettséggel rendelkezők számára a három utolsó éve szakmai orientációk nélkül, általános műveltséget nyújt; vagy a teljes szorgalmi idő a szakmával rendelkezők számára (átképzési céllal), és a szakmával nem rendelkezők számára szakmai orientációt ad.

Dolgozók gimnáziuma: a felsőfokú továbbtanulás esélyét nyújtja, az első két év után elágazó, speciális képzéssel.

Dolgozók szakközépiskolái: a közoktatáson belüli szakképzés munka melletti változatai. Elsősorban a szolgáltatási és adminisztrációs ágazatokban működhetnek.

Az alapműveltségi szint elérése után a reáliskola és a dolgozók középiskolája érettségire előkészítő tagozatot indíthat, a szakközépiskola előkészíthet technikusképzésre és valamely szakágban felsőfokú továbbtanulásra. A dolgozók gimnáziumánál ez általános eljárás. A dolgozók szakközépiskoláiban a szakterületnek megfelelő, felsőfokú továbbtanulásra előkészítő tagozatok indulhatnak. A szakközépiskolák az érettségivel egyenértékű szakmai képesítést adnak.

A dolgozók iskolái önállóan és tagozatként szervezhetők.

Törvényi keretek

A törvény ne adjon részletes szabályozást, hanem nyisson utat az átalakuláshoz. Ennek megfelelően a következők rögzítését javasoljuk:

1. A magyar közoktatásban alapíthatók és működhetnek olyan iskolák, tagozatok és osztályok, melyek a koncepció vázlatában az intenzív iskola és a reáliskola feladatait ellátják és ezek karakterének megfelelnek; alapíthatók és működhetnek továbbá dolgozók iskolái, a koncepció vázlatában lefektetett fealdatok ellátására és az ott jelölt sajátosságok szerint.

2. Valamennyi típus a magyar közoktatás szerves részét, annak sajátos ágazatát alkotja.

3. Alapíthatják és fenntarthatják a helyi önkormányzatok, több önkormányzat együtt, egy megye, illetve régió önkormányzatai közösen, oktatási vállalatok, termelő és szolgáltató vállalatok, intézmények, magántársulások, magánvállalkozó személyek.

4. Mindazok iskolai taníttatását, akik az alapműveltségi szintet nem érték el, az alapműveltségi szintű záróvizsga letételéig, valamint a munkanélküliek iskolai taníttatását ezt követően is, az állam az *alapellátás* körébe vonja. Ez azonban nem mentesíti a résztvevőket a záróvizsgákon minimális vizsgadíj kifizetésétől. Kivételt képeznek a magánúton tanulók, akik esetében a felkészülés folyamata nem tartozik az alapellátásba, de ők is vizsgadíj fizetésére kötelezettek.

5. Az alapellátáson túli iskolai tanulás a munkahellyel rendelkezők esetében – ide értve a második szakképesítés megszerzését is – csak részben terhelhető a tanulókra. A tanítási költségek egyharmadát tandíj és vizsgadíj formájában meg kell téríteniük, kétharmadát a fenntartók, a munkahelyek, alapítványok és az állam – valamilyen reális megosztásban – biztosítják.

6. A munkanélküliek esetében a munkanélküli segély folyósítása összekapcsolódik az iskolai tanulással.

7. Az ide sorolt iskolák felkészítő munkája négy vizsgaszint elérésére szerveződik: az elemi ismeretek vizsgája, az alfabetizációs tanfolyamok zárásaként; alapműveltségi vizsga, a nyolcosztályos általános iskola befejező szintjén, illetve a középfokú iskolák első két évfolyama után; a középfokú végzettséget tanúsító vizsga; érettségi illetve képesítő vizsga. Amennyiben az általános képzéshez szakmai előkészítő vagy kiképző program is csatlakozik, ezek értelemszerűen a vizsgák részét képezik. Minden vizsga autonóm vizsgabizottság előtt zajlik le.

8. Valamennyi vizsgaszintre magánúton is fel lehet készülni.

9. A „szintvizsgára" tanévenként két vizsgaidőszak (+javítóvizsga-időszak) adható, melyek időpontját az egész országban egységesen a Művelődési és Közoktatási Minisztérium állapítja meg. A két vizsgaidőszak lehetőséget kínál arra, hogy a felkészülési idő, mind az iskolákban, mind a magántanulás esetén, némi rugalmassággal legyen kezelhető.

Budapest, 1991. január 25.

MAGYAR FELNŐTTOKTATÁSI EGYESÜLET